

نیکی به مؤمنین و نظر به انسانیت انسان‌ها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند: امروز وظیفه ما مراقبت دائمی از انقلاب است؛ وظیفه‌مان امروز وحدت ملی است؛ وحدت ملی مهم است؛ وظیفه‌مان امروز مشارکت دادن مردم است. و در سخنان خود با مردم قم در 19 دی‌ماه 1402 می‌فرمایند:

«امام بزرگوار به مردم یاد دادند که حضور آن‌ها در صحنه معجزه‌آفرین است... مردم به طور خودجوش آمده و خدای متعالی به این مبارزه برکت داد... مسئله حضور مردم در صحنه که جزو لوازم حتمی اداره کشور و پیشرفت انقلاب و به نتیجه رسیدن انقلاب و دستیافتن به هدف‌های انقلاب است، باید ترویج بشود. هرکس زبان گویایی دارد، هرکس مخاطبی دارد، هر کسی که می‌تواند اثرگذار باشد، باید در این زمینه کار کند.»

با توجه به هرچه مردمی کردن نظام خوب است به موارد زیر توجه شود.

1- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ»: «إِنَّ اللَّهَ فِي عَوْنِ الْمُؤْمِنِ مَا دَامَ الْمُؤْمِنُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ، وَ مَنْ نَفَسَ عَنْ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا - نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الْآخِرَةِ»، خدا در کار کمک دادن به مؤمن است تا وقتی که مؤمن در کار کمک به برادر مؤمن خود است، و هر که از برادر مؤمنش در دنیا گرهی گشاید، خدا در آخرت هفتاد گره از او گشاید. به این صورت، جامعه مردمی می‌شود و امورات مردم به راحتی رفع می‌گردد.

2- رسول خدا «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» فرمودند: «أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ سُرُورٌ يُدْخِلُهُ مُؤْمِنٌ عَلَى مُؤْمِنٍ - يَطْرُدُ عَنْهُ جُوعَةً أَوْ يَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَةً»، دوست‌ترین کارها به درگاه خدا عزَّ و جلَّ، شادکردن مؤمن

است دیگری را، چه گرسنگی را از او دور کند و یا گره گرفتاری او را بگشاید. مهم آن است که نسبت به امور همدیگر بی تفاوت نباشیم که آن نوعی خودخواهی است و جامعه از مردمی بودن نظام محروم می‌شود.

3- رسول خدا «صلى الله عليه وآله» فرمودند: «نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ»؛ نیت مؤمن از عملش بهتر است. پس همواره باید متوجه نیت و انگیزه عمل او باشید و به راحتی ارزش کار او را نادیده نگرفت.

4- رسول خدا «صلى الله عليه وآله» فرمودند: «مَنْ عَارَضَ أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ فِي حَدِيثِهِ فَكَأَنَّمَا خَدَشَ فِي وَجْهِهِ»؛ هر که در میان گفتگوی برادر مؤمنش افتد، گویا رویش را خراشیده. این نوع احترام به شخصیت انسان است و امکان دادن به او تا آنچه را باید اظهار کند، اظهار کند.

5- امیرالمؤمنین «عليه السلام» فرمودند: «ذَارِ الْمُؤْمِنِ مَا اسْتَطَعْتَ- فَإِنَّ ظَهْرَهُ حِمَى اللَّهِ- وَ نَفْسَهُ كَرِيمَةٌ عَلَى اللَّهِ وَ لَهُ يَكُونُ ثَوَابُ اللَّهِ- وَ ظَالِمُهُ خَصْمٌ لِلَّهِ فَلَا تَكُنْ خَصْمَهُ»؛ تا توانی با مؤمن سازش کن که پشتیبان او خداست و خودش نزد خدا ارجمند است، و ثواب از خدا دارد، و ستمکارش خصم خداست، و تو خصم او مباش. در چنین فضایی نظام، مردمی می‌شود.

6- رسول خدا «صلى الله عليه وآله» فرمودند: «لَا تُحَقِّرُوا ضَعْفَاءَ إِخْوَانِكُمْ فَإِنَّهُ مَنْ اخْتَقَرَ مُؤْمِنًا لَمْ يَجْمَعْ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بَيْنَهُمَا فِي الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَتُوبَ»؛ برادران ضعیف خود را حقیر نشمارید، و بدانید هر کس برادر مؤمنی را کوچک بشمارد خداوند بین آنها را در بهشت جمع نمی‌کند مگر اینکه توبه نماید. این یعنی رعایت ارباب رجوع.

7- رسول خدا «صلى الله عليه وآله» فرمودند: «مُخَاطِباً لِلْمُؤْمِنِينَ- تَزَاوَرُوا وَ تَعَاطَفُوا وَ تَبَادَلُوا- وَ لَا تَكُونُوا بِمَنْزِلَةِ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَصِفُ مَا لَا يَفْعَلُ».

خطاب به مؤمنان: همدیگر را دیدار کنید و با هم مهربان باشید و به هم ببخشید، و چون منافق نباشید که بگوید و عمل نکند. این یعنی نسبت به مشکلاتِ همدیگر حساس باشیم.

8- رسول خدا «صلى الله عليه وآله» فرمودند: «أَطْلُبُ لِأَخِيكَ عُذْرًا فَإِنْ لَمْ تَجِدْ لَهُ عُذْرًا فَالْتَمِسْ لَهُ عُذْرًا»: برای برادر دینی خود در اعمال و گفتارش عذری بطلب، اگر عذری برای او نیافتی با تلاش هر چه بیشتر آن را برای او جستجو کن. زیرا بالاخره می‌دانید که او در فضای ایمانی خود قصد خیر دارد، هرچند در عمل و گفتار موفق نباشد، و در این راستا اگر بتوانیم کاری به نفع او انجام دهیم، باید انجام داد.

9- امام صادق «عليه السلام» فرمودند: «فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ قَالَ فِي آخِرِهِ إِذَا عَلِمَ الرَّجُلُ أَنَّ أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ مُحْتَاجٌ- فَلَمْ يُعْطِهِ شَيْئاً حَتَّى سَأَلَهُ ثُمَّ أَعْطَاهُ لَمْ يُؤْجَرْ عَلَيْهِ». چون کسی بداند که برادر مؤمنش نیازمند است و به او جهت رفع نیازش چیزی ندهد، تا از او خواهش کند و آنگاه بدهد ثوابی از آن نبرد. زیرا شرط برادری آن بود که نسبت به نیاز همدیگر حساس باشیم تا جامعه‌ای شرافتمندانه به وجود آید.

10- حضرت امام صادق «عليه السلام» فرمودند: «قَضَاءُ حَاجَةِ الْمُؤْمِنِ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ حِجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ بِمَنَاسِكِهَا وَ عِتْقِ أَلْفِ رَقَبَةٍ لِوَجْهِ اللَّهِ وَ حُمْلَانِ أَلْفِ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِسُرْجِهَا وَ لُجْمِهَا». برآوردن نیاز مؤمن، برتر از هزار حج پذیرفته و مناسک آن و آزاد کردن هزار برده در راه خداوند و آماده کردن و بخشیدن هزار اسب با زین و لگام در راه خداوند است. زیرا همه آن اعمال به جهت آن است

که انسان‌ها در نسبت با دیگر انسان‌ها به حقیقت انسانیت که همان انسان کامل است که او نهایی‌ترین منزل انسان است، برسیم.

11- حضرت امام صادق «علیه السلام» فرمودند: «قَضَاءُ حَاجَةِ الْمُؤْمِنِ أَفْضَلُ مِنْ طَوَافٍ وَ طَوَافٍ وَ طَوَافٍ حَتَّى عَدَّ عَشْرًا» برآوردن نیاز مؤمن از طواف و طواف و طواف افضل است، و همچنان تا ده بار لفظ طواف را تکرار فرمود. به همان دلیل که ما در مسیر رفع نیاز مؤمنین نوعی یگانگی با جان آن‌ها پیدا می‌کنیم که جهت الهی دارد.

12- حضرت امام صادق «علیه السلام» فرمودند: «مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَمْضِي لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ فِي حَاجَةٍ فَيَنْصَحُهُ فِيهَا - إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَ مَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً - فُضِّيتِ الْحَاجَةُ أَمْ لَمْ تُقْفَ - فَإِنْ لَمْ يَنْصَحْهُ فِيهَا خَانَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ - وَ كَانَ النَّبِيُّ «صلى الله عليه وآله» خَصْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

مؤمنی نباشد که در باره حاجت برادر مؤمنش در کار باشد و خیر او را در آن بخواهد جز این که خدا به هر گامش حسنه‌ای نویسد و گناهی از او محو کند، چه حاجت او برآید یا نه و اگر خیرخواه او نباشد بخدا و رسولش خیانت کرده و پیغمبر در روز قیامت خصم او باشد. زیرا به حقیقت ایمان که خداوند است پشت کرده. امری که در نظام‌های اداری غیر مردمی پیش آمده.

13- قرآن می‌فرماید: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ» (حجرات/ ۱۰)، تا خبر دهد نباید پیوند میان مؤمنین گم شود، که پیوندی قلبی است و موجب رشد روحانیت جامعه می‌گردد و نظام اسلامی شاخصه مردمی‌بودن آن را نهادینه می‌کند.

14- می‌فرماید: « رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ » (حشر/ 10) پروردگارا! ما و برادرانمان را که در ایمان بر ما پیشی گرفتند بیامرز و در دل‌هایمان حسد و کینه‌ای نسبت

به مؤمنان قرار مده، پروردگارا! تو مهربان و رحیمی. تا این اندازه به انس و صفا بین جامعه ایمانی خود حساسیت به خرج می‌دهند.

15- به ما تذکر داده‌اند: «الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ عَيْنُهُ وَ دَلِيلُهُ لَا يَخُونُهُ وَ لَا يَظْلِمُهُ وَ لَا يَغْشُهُ وَ لَا يَعِدُهُ عِدَةً فَيُخْلِفُهَا»؛ مؤمن برادر مؤمن است و به منزله چشم او و راهنمای اوست، هرگز به او خیانت نمی‌کند و ستم روا نمی‌دارد، با او غش و تقلب نمی‌کند، و هر وعده‌ای را به او دهد تخلف نخواهد کرد. «و نشانه دین دوستی را، دوستداری برادر دینی دانسته، می‌فرماید: «مِنْ حُبِّ الرَّجُلِ دِينُهُ، حُبُّهُ أَخَاهُ»؛ از نشانه‌های آن‌که انسان دین خود را دوست دارد، این است که برادر دینی خود را دوست بدارد. در چنین فضایی امورات جامعه در بستری سالم طی می‌شود بدون آن‌که نسبت به آینده و نسبت به همدیگر نگران باشند.

16- امام صادق «علیه السلام» می‌فرمایند: «مُصَافِحَةُ الْمُؤْمِنِ بِأَلْفِ حَسَنَةٍ»؛ دست‌دادن با (برادر) مؤمن هزار حسنه دارد. و در جای دیگر می‌فرمایند: «تَصَافِحُوا فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِالسَّخِيمَةِ»؛ با هم دیگر مصافحه کنید زیرا مصافحه کینه‌ها را می‌زداید. این نوعی انس با جان همدیگر است و رفع موانع انس.